

Dołącz do grupy

Marzena Tomczyk

Co wartościowego nauczyciele mogą znaleźć w mediach społecznościowych?

Nauczyciele stykają się z różnymi metodami kształcenia. Najchętniej korzystają z tych już sprawdzonych, jednak bez większych obaw sięgają również po nowe sposoby przekazywania wiedzy. Starając się nadążyć za rozwojem cyfryzacji, sama również śledzę nowości metodyczne pojawiające się w internecie. W artykule chciałabym przedstawić wybrane portale i komunikatory, które wykorzystuję w codziennej pracy. Jednym z obecnie najbar-

dziej popularnych portali społecznościowych jest Facebook. Ludzie, bez względu na wiek, używają go do różnych celów – komunikacji, wymiany pomysłów, poznania nowych osób, a nawet zawierania transakcji handlowych. Przedsiębiorcy, firmy, osoby publiczne, organizacje pozarządowe, fachowcy, pasjonaci – tworzą niezliczone grupy tematyczne, w których możemy znaleźć coś, co interesuje nas prywatnie lub zawodowo.

Nowe możliwości

Moim pierwszym „internetowym znaleziskiem” jest zamknięta grupa OK (Ocenianie Kształujące) – licząca już ponad 14 tysięcy użytkowników. To kopalnia wiedzy, inspiracji i praktycznych porad – tworzona przez i dla nauczycieli. Zaproponowany podział tematyczny pozwala uzyskać informacje z wielu przedmiotów i obszarów edukacyjnych. Poniżej przestawię kilka podstron administrowanych przez poszczególne grupy nauczycieli.

- Ocenianie kształujące – dla nauczycieli wszystkich przedmiotów. Główne cele: wymiana doświadczeń, prowadzenie dyskusji na temat oceniania kształtującego.
- OK Zeszyt – dla nauczycieli, którzy planują lub wprowadzili do swojej praktyki edukacyjnej OK Zeszyty. Jest to inicjatywa Danuty Sterny pracującej w programie SUS (Szkoła Ucząca Się) prowadzonym przez CEO (Centrum Edukacji Obywatelskiej) i Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. OK Zeszyt zawiera prace ucznia oraz informacje od nauczyciela. W zeszycie wykorzystuje się zasady oceniania kształtującego¹.
- OK wczesnoszkolni – grupa skierowana do nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej.
- OK językowcy – grupa skierowana do nauczycieli języków obcych pracujących z ocenianiem kształtującym lub rozpoczynających swoją przygodę z OK.

Aby dołączyć do wybranej grupy, trzeba zarejestrować się na portalu społecznościowym Facebook. Członkowie w każdej chwili mogą zrezygnować z uczestnictwa w grupie, klikając zakładkę „Należysz/Opuść grupę”.

W każdej z powyższych „małych społeczności” można znaleźć wiele inspiracji umożliwiających prowadzenie ciekawych lekcji i wzbogacających dotychczasowe działania. Na co dzień, dzięki prezentowanym przez koleżanki i kolegów pomysłom, tworzę własne małe projekty, modyfikując swój warsztat pracy tak, by zajęcia sta-

wały się bardziej twórcze (jak chociażby pomysł wprowadzenia znaków większości, mniejszości i równości w klasie pierwszej, opisany przez mnie w poprzednim numerze „Refleksji” w artykule pod tytułem *Myslenie operacyjne*).

Wirtualne wędrówki

Na Facebooku jest mnóstwo innych wartych uwagi grup, na przykład dla osób zainteresowanych klasyczną korespondencją: Piszemy listy! – wczesnoszkolni.pl czy Szkolna wymiana listów, pocztówek. Grupy te skupiają nauczycieli, którym zależy na ukazaniu dzieciom zalet zanikającej sztuki epistolografii. Dzięki portalom społecznościowym można nawiązać zarówno krótko-, jak i długotrwałe znajomości, umożliwiające wymianę pocztówkową, ale też indywidualną wymianę listów pomiędzy uczniami. W ogłoszeniach możemy znaleźć konkretne preferencje – wymiana jednorazowa, pocztówka z miejscowości, konkretna liczba uczniów w celu wymiany listów pomiędzy całymi klasami.

Korespondowanie między dziećmi w tradycyjny sposób może zastąpić obowiązkowe zadanie szkolne. Wymiana pocztówkowa umożliwia poznawanie nie tylko samej formy pocztówki, układu pisania adresu, ale przede wszystkim staje się przyczynkiem do odkrywania mapy Polski i świata. Dodatkowo możemy określać, z jakiego województwa otrzymaliśmy kartkę, czy poczta mieści się w tej miejscowości, jakie są najbliższe większe miasta w rejonie, z którego otrzymaliśmy korespondencję. Jakiś czas temu poszukiwałam z moimi uczniami na przykład Bolesławca, z którego otrzymaliśmy list. Okazało się, że dość niedaleko od siebie na mapie Polski usytuowane są dwie miejscowości o tej samej nazwie. Kod pocztowy pozwolił nam precyzyjnie wskazać właściwą miejscowość, z której wysłano pocztówkę. Co ciekawe, kartki z najważniejszymi zabytkami w danej miejscowości okazują się nieocenioną pomocą w poznawaniu naszego dziedzictwa narodowego.

Dużą atrakcją dla dzieci są wirtualne wycieczki. Taką możliwość daje nam między innymi opcja Street View w Google Maps². Jak korzystać z tej aplikacji? W lewym górnym rogu należy wpisać nazwę miejscowości, która nas interesuje (a najlepiej pełny adres – na przykład szkoły, z którą prowadzimy wymianę korespondencji). Po wpisaniu danych, po prawej stronie, pojawia się mapa, po lewej – zdjęcia oraz widok ulic. Opcję widoku mapy możemy przestawić na widok satelitarny (ujrzemy układ budynków i ulic z lotu ptaka). Zdjęcie z zaokrągloną strzałką pozwala nam oglądać okolicę (panorama) lub przełącza nas na Street View – „widok ulicy” (przed wpisaniem wyszukiwanego miejsca możemy określić widok – w prawym dolnym rogu klikając pomarańczowego ludzika). Gdy widzimy mapę naszej okolicy i włączymy Street View, pojawi się podświetlenie ulic (niebieskie linie), które możemy zwiedzać. Niebieskie kółka oznaczają Photo Sphere, dający wrażenie, jakbyśmy stali w określonym punkcie i obracali się dookoła. Punkty na mapie oznaczone żółtymi kółkami pozwalają nam zobaczyć wnętrze danego obiektu. Kiedy włączymy widok ulic, możemy podróżować po drogach przeznaczonych dla samochodów. Wystarczy klikać myszką, by popatrzeć w górę, w dół, w prawo, w lewo lub poruszać się naprzód. W lewym górnym rogu znajduje się ikona z trzema poziomymi paskami – to rozszerzenie opcji, z którymi stopniowo możemy się zapoznać i korzystać z nich w miarę naszych potrzeb (np. teren, trasy rowerowe, udostępnianie naszej lokalizacji). Warto pamiętać, że zdjęcia do Google Maps są aktualizowane co jakiś czas. W widoku Street View możemy odczytać, w którym roku wykonano zdjęcia. Od tego czasu wiele mogło się zmienić w danej okolicy. Ten aspekt można stać się polem do rozbudzania dziecięcej wyobraźni – jak mogła zmienić się okolica?

Wyjazd do najatrakcyjniejszych miejsc w Polsce z całą klasą nie zawsze jest możliwy. Jeśli jednak mamy dostęp do internetu, możemy bez ponoszenia

kosztów wybrać się na wirtualną wycieczkę lub ciekawy spacer. Polecam następujące miejsca:

- <http://wirtualnyspacer.krakow.pl/> (Kraków);
- <http://warszawa.wkraj.pl/> (Warszawa);
- <http://www.holoit.com/mielno/high/pl/> (wiele miejscowości do wyboru: Mielno, Warszawa, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Gdynia, Sopot, Kołobrzeg, Koszalin, Zakopane, Unieście, Sarbinowo, Gąski, Chłopy, Łazy).

Spacerować można także po określonych obiektach, na przykład:

- <http://www.ai360.pl/panoramy/12> (Wawel);
- <http://www.ai360.pl/panoramy/85> (Zamek Królewski w Warszawie);
- <http://www.ai360.pl/panoramy/278> (Kopalnia Soli w Wieliczce);
- <http://muzeumzamkowemalborku.wkraj.pl/> (Zamek w Malborku);
- <http://panorama.auschwitz.org/> (Muzeum Auschwitz-Birkenau);
- <https://aquapark.wroc.pl/wirtualny-spacer/> (Aquapark Wrocław).

W sieci możemy znaleźć także strony, na których transmitowane są obrazy z kamer. Głównie umożliwia nam to „podglądanie” zwierząt:

- dziki – <http://www.strzalowo.eu/>;
- foki – Fokarium Hel <http://www.sledzfoki.pl/>;
- pandy z największego na świecie rezerwatu pand Panda Reserve and Research Center – <http://lasy.tv/lasy-tv/zwierzeta-on-line/pandy-na-zywo-on-line.html>;
- paśnik leśny – <http://www.babki.poznan.lasy.gov.pl/pasnik-on-line>;
- karmniki dla ptaków – <https://worldcam.live/pl/webcam/karmnikptaszki>;
- żubry białowieskie – http://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/kampanie_i_akcje/zubryonline.

Liczne transmisje można znaleźć na stronie: <https://www.skylinewebcams.com/pl>. Zgromadzone tutaj dostęp do kamer z całego świata (oczywiście ich liczba jest ograniczona). Podobnych stron jest bardzo wiele. W przypadku kamer interneto-

wych często potrzebne są wtyczki, jak Adobe Flash Player lub inne wymagające uruchomienia w przeglądarce, z której korzystamy.

Przyjemne i pożyteczne

Na Facebooku są także strony dotyczące rozmaitych narzędzi i pomocy wspierających pracę nauczycieli:

- Gry planszowe w edukacji – zbiór darmowych gier planszowych dla dzieci. Projekt Basiowe Gry.
- Kodowanie na dywanie – kodowanie bez dostępu do internetu, z wykorzystaniem sprzętu komputerowego, robotów. Gry, zabawy rozwijające myślenie logiczne, algorytmiczne.
- Scenariusze lekcji – pomysły na lekcje dla uczniów szkół podstawowych, tworzone przez zespół Uniwersytetu Dzieci wraz z naukowcami. Odnoszą się do podstawy programowej. Mnóstwo pomysłów na niecodzienne lekcje.
- Easy Peasy and Fun – anglojęzyczna strona poświęcona tworzeniu i dzieleniu się pomysłami na aktywności, prace ręczne dla dzieci (na przykład z papieru).

Najtrudniejsze wydaje mi się dokonanie selekcji tego, co jest warte uwagi z perspektywy konkretnego nauczyciela – wszak każdy z nas szuka czegoś innego. Mimo że poszczególnych członków dzieli realna odległość, mogą oni nawiązać ze sobą kontakt, wymieniać się doświadczeniem, pomysłami, rozwiązywać problemy.

Kolejnym ważnym miejscem „w sieci” jest eTwinning, czyli społeczność szkół w Europie³. Portal umożliwia podjęcie współpracy pomiędzy nauczycielami z różnych placówek oświatowych z całego kontynentu. Nauczyciele pracujący z uczniami w różnym przedziale wiekowym (od przedszkolaków po licealistów włącznie) mogą na przykład utworzyć wspólny projekt i realizować go w określonym czasie. Dodatkowo eTwinning umożliwia rozwój zawodowy zarejestrowanym członkom, doskonalenie się – głównie w formie

e-learningu⁴. W ramach portalu osoby współpracujące ze sobą mają możliwość komunikowania się poprzez wiadomości tekstowe, rozmowy wideo, czat. Ja włączyłam się do społeczności eTwinning stosunkowo niedawno. W październiku ubiegłego roku wzięłam udział w seminarium szkoleniowo-kontaktowym „Programowanie z eTwinning” w Gorzowie Wielkopolskim. Tam nawiązałam nowe znajomości i wymyśliłam pierwszy projekt – „Twórzmy razem i grajmy w gry! Let’s create and play games together!”. Wspólnie z grupą kilkunastu uczniów z mojej klasy skonstruowaliśmy własną grę (instrukcję, planszę, karty, pionki), której akcja rozgrywa się w bibliotece szkolnej. Nauczyciele z innych polskich szkół, współpracujący ze mną, stworzyli ze swoimi uczniami inne gry i finalnie wymieniliśmy się efektami naszej pracy. Zrealizowany projekt zostanie poddany ewaluacji.

Prowadząc zajęcia pozalekcyjne, na których dzieci grają w proponowane przeze mnie lub przynoszone przez siebie gry, widzę, jak zmienia się ich zachowanie i myślenie. Mając jasno określony cel (w tym przypadku stworzenie gry planszowej), uczniom łatwiej jest się zorganizować i wykonać zadania. Portal eTwinning umożliwia nauczycielom również włączenie się do już istniejących projektów. Realizując je, nauczyciele dzielą się swoimi postępami, efektami pracy – w formie zdjęć, plików, filmów.

Aby udostępnić filmy w ramach portalu eTwinning, trzeba być użytkownikiem serwisu internetowego YouTube⁵. Wtedy możemy bezpłatnie umieszczać, odtwarzać i komentować filmy. Oczywiście musimy liczyć się z pojawiającymi się reklamami, które nie zawsze idą w parze z naszymi poszukiwaniami. W serwisie YouTube znajdziemy, podobnie jak na Facebooku, wielu pasjonatów, którzy poprzez sieć dzielą się swoją wiedzą i odkryciami. Znajdziemy też przydatne materiały edukacyjne:

- <https://www.youtube.com/watch?v=CQNOZdam2LU> – cykl nagrań opublikowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji doty-

czący nauki gry na dzwonkach diatonicznych i chromatycznych;

- <https://www.youtube.com/watch?v=5-9YWtFMhzc> – Lulek.TV, na tym kanale w serwisie YouTube możemy znaleźć filmy edukacyjne, piosenki dla dzieci wspierające ich naukę. Strona internetowa <https://www.lulek.tv/> dostępna w wersji bezpłatnej i premium zawiera dostęp do filmów, piosenek, kołysanek, filmów prezentujących kolejne etapy rysowania wybranych obiektów, piosenek w wersji karaoke. Materiały rozszerzono o sekcję języka angielskiego;
- <https://www.youtube.com/channel/UCiKya-z55RRgklee6KcUyJjg> – Niezwykłe Lekcje Rytmiki – kanały promujące płyty z muzyką.

W serwisie YouTube znajdują mnóstwo pomocnych filmów przydatnych w codziennej edukacji. Coraz więcej osób nagrywa i udostępnia tutoriale – instrukcje wykonania przydatnych przedmiotów, ozdób, pomocy dydaktycznych. Można również znaleźć nagrania dźwiękowe wierszy i bajek. Wszelkie materiały należy obejrzyć przed zastosowaniem ich na zajęciach, żeby uniknąć niepotrzebnych niespodzianek. Warto wiedzieć, że możliwa jest zmiana ustawień, aby na przykład po wskazanym nagraniu nie pojawiała się kolejne. Wadą jest duża liczba reklam, które wielokrotnie zawierają treści niekoniecznie przeznaczone dla dzieci, co należy mieć na uwadze.

Skype to komunikator w formie aplikacji na komputer, tablet, telefon. Dzięki niemu można pisać wiadomości, prowadzić wideorozmowę, wideokonferencję. Skype umożliwia też udostępnianie swojego pulpitu (taka funkcja znalazła się także na portalu eTwinning). Dzięki komunikatorowi można skontaktować się bez ponoszenia żadnych kosztów z osobami znajdującymi się dowolnym miejscu (oczywiście Skype wymaga dostępu do internetu).

Przedstawione media umożliwiają uczniom biorącym udział w realizowanych przeze mnie projektach wirtualne spotkanie z partnerami. Dzieci mogą wymienić się informacjami (nawet obej-

rzyć różne sale lekcyjne), poznać się, opowiedzieć o etapie prac nad projektem, zaprezentować gry jeszcze w wersji roboczej. Dostrzegają też stopniowo, co jest wymagane, by dobrze przeprowadzić wideokonferencję, i jakie są straty w zakresie jakości obrazu. Poznają netykietę w praktyce, ale też – ze względu na ograniczenia czasowe – uczą się wypowiadać zwięźle i treściwie. Przy odpowiednim nakierowaniu poznają też zagrożenia, jakie mogą na nie czyhać w przypadku niewłaściwego korzystania z sieci. Warto także pamiętać, by używając mediów, poruszyć kwestie związane z prawami autorskimi i koniecznością wskazywania źródeł wykorzystywanych materiałów.

To, z czego korzystamy w sieci i w jakim celu, zależy głównie od nas samych. Wiele przydatnych stron internetowych, blogów i portali trafia do nas z polecenia, czasem przez przypadek. Każdą z nowinek technologicznych należy traktować jako drogowskaz, służący poszerzaniu wiedzy naszej i uczniów. Warto jednak pozostać czujnym, dokładnie selekcjonować treści, mieć świadomość zagrożeń i chronić przed nimi naszych podopiecznych.

Przypisy

- 1 Więcej o OK Zeszycie: <https://sus.ceo.org.pl/zeszyt-ok>, data dostępu: 23.02.2018.
- 2 <https://www.google.pl/maps>, data dostępu: 24.02.2018.
- 3 <https://www.etwinning.net/pl/pub/about.htm>, data dostępu: 23.02.2018.
- 4 *Nauka z wykorzystaniem sieci komputerowych i Internetu*, <https://www.diki.pl/slownik-angielskiego?q=e-learning>, data dostępu: 23.02.2018.
- 5 <https://www.youtube.com/>, data dostępu: 23.02.2018.

Marzena Tomczyk

Nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi im. Józefa Piłsudskiego w Gorzowie Wielkopolskim.